

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Piotr Prusinowski (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M.Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 stycznia 2017 r.,

zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 czerwca 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił skargę kasacyjną M.Z., wniesioną od wyroku tego Sądu z dnia 9 grudnia 2015 r., w sprawie renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Skarga została złożona wraz z wnioskiem o zwolnienie z opłaty sądowej, oddalonym postanowieniem z dnia 5 maja 2016 r. Postanowienie zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącej w dniu 31 maja 2016 r. Opłata od skargi kasacyjnej w kwocie 30 zł nie została uiszczona.

Sąd drugiej instancji oparł rozstrzygnięcie na art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (u.k.s.c.). W myśl art. 112 ust. 2 ustawy, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony

przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia (art. 112 ust. 3 u.k.s.c.). Sąd Apelacyjny wskazał, że w rozpoznawanej przez niego sprawie nie została uiszczona w terminie opłata w wysokości stałej od skargi kasacyjnej, przewidziana w art. 36 u.k.s.c., co uzasadniało odrzucenie skargi na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego nie zgodziła się wnioskodawczyni. Przywołała uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 r., III CZP 133/13, w której przyjęto że w razie zwrotu na podstawie art. 102 ust. 4 u.k.s.c. wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, zgłoszonego po wezwaniu do uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego, przewodniczący wzywa ponownie do opłacenia sprzeciwu na podstawie art. 130 § 1 k.p.c. W ocenie ubezpieczonej powyższe stanowisko Sądu Najwyższego uzasadnia zastosowanie takiego wezwania w przedmiotowej sprawie. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o rozpoznanie zażalenia jako oczywiście uzasadnionego w trybie art. 395 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie może doprowadzić do zamierzonego skutku.

Przepis art. 130 § 1 k.p.c. znajduje zastosowanie w przypadku nieopłacenia albo opłacenia w nienależytej wysokości środka odwoławczego albo środka zaskarżenia wnoszonego przez profesjonalnego pełnomocnika. W myśl uchwały składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2010 r., II UZP 4/10,

OSNP 2011 nr 3-4, poz. 38, nieopłacona skarga kasacyjna złożona przez adwokata lub radcę prawnego podlega odrzuceniu w razie niewykonania zarządzenia wzywającego do opłacenia skargi (art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 130 § 1 k.p.c.). W obecnie obowiązującym stanie prawnym (po uchyleniu art. 130² § 3 k.p.c.), brak jest bowiem przepisu pozwalającego na odrzucenie bez wezwania o uiszczenie należnej opłaty stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia wniesionego przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środka odwoławczego lub środka zaskarżenia, który nie został w ogóle opłacony lub został opłacony w nienależytej wysokości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2012 r., I CSK 532/11, LEX nr 1228767).

Stosowanie art. 130 § 1 k.p.c. doznaje jednak częściowego wyłączenia w przypadku zgłoszenia w skardze kasacyjnej wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, oddalonego następnie postanowieniem sądu. W takiej sytuacji, w myśl zasady *lex specialis derogat legi generali*, należy sięgnąć do art. 112 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W myśl art. 112 ust. 2 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Zgodnie zaś z art. 112 ust. 3 u.k.s.c., przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli wskazany w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. tygodniowy termin na opłacenie pisma upłynie bezskutecznie, sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., bez stosowania postępowania naprawczego, o którym mowa w art. 130 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2013 r., II CZ 161/12, LEX nr 1293749; z dnia 17 września 2014 r., I CZ 71/14, LEX nr 1537555).

Odnosząc się wprost do stanowiska odwołującego się, trzeba zauważyć, że w zażaleniu nietrafnie powołano się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2014 r., III CZP 133/13, OSNC 2015 nr 1, poz. 4, gdyż zapadła ona na tle odmiennego stanu faktycznego. W przywołanej sprawie sąd nie oddalił wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale go zwrócił na podstawie art. 105 u.k.s.c., przez co art. 112 § 3 tej ustawy nie mógł znaleźć zastosowania (por. również analogiczne postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II CZ 12/12, LEX nr 1243013).

Zauważyć należy, że celem regulacji art. 112 ust. 3 u.k.s.c. jest przyspieszenie postępowań sądowych oraz odciążenie sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych, w sytuacji gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynikają jednoznacznie z przepisów ustawy (postanowienia Sądu Najwyższego dnia 2 czerwca 2011 r., I CZ 51/11, LEX nr 1274946; z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CZ 36/13, LEX nr 1391384; z dnia 23 maja 2014 r., III CZ 14/14, LEX nr 1498633).

W rozpoznawanej sprawie, Sąd Apelacyjny oddalił wniosek o zwolnienie z opłaty podstawowej od skargi kasacyjnej. Tymczasem w art. 112 u.k.s.c. mowa jest o opłacie „w stałej wysokości”. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego termin ten obejmuje nie tylko „opłatę stałą”, ale również „opłatę podstawową”, o której mowa w art. 36 u.k.s.c., jest ona bowiem opłatą, która nie poddaje się jakiegokolwiek modyfikacji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2016 r., II UZ 54/15, LEX nr 2015631; z dnia 12 marca 2007 r., I UZ 55/06, LEX nr 950813; z dnia 6 listopada 2008 r., II UZ 46/08, LEX nr 784200).

Dlatego na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., zażalenie podlega oddaleniu.